

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 10/01626
Arkivkode Blank;F40;&13
Saksbehandler Else-Grethe Mathisen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Komité for oppvekst	21.04.2010	9/10

Høringsuttalelse fra Sarpsborg kommune gjeldende NOU 2009:21 - Adopsjon til barnets beste

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

Høringsbrev av 19.02.2010 fra BLD vedr. NOU 2009:21 Adopsjon – til barnets beste

Sammendrag:

Ved kongelig resolusjon den 29.08.2008 ble det oppnevnt et utvalg til å foreta en utredning om adopsjons politikken som setter adopsjon inn i et bredere faglig og samfunnmessig sammenheng. Etter mandatet skulle utvalget foreta en nærmere drøfting av de mange ulike sidene ved adopsjon, blant annet for å belyse hva som bør være myndighetenes oppgaver og ansvar på dette feltet. Utvalget avgav sin utredning til Barne- og likestillingsdepartementet 08.10.2009.

Utvalget anbefaler at rettskildene på adopsjonsområdet gjennomgås slik at bindende regler nedfelles i lov eller forskrift.

Utvalget foreslår følgende endringer;

- utredning av adoptivsøkere overføres fra kommunens barneverntjeneste til statens barnevern, dette gjelder alle henvendelser om adopsjon og biologisk opphav
- det opprettes et regionråd knyttet til hver av de 5 regionene som skal ha ansvar for å gi samtykke til adopsjon
- det opprettes et adopsjonsråd som skal være tilsynsmyndighet overfor regionsrådene og klageinstans for alle vedtak fattet av regionsrådet
- søknad om adopsjon behandles i 3 faser
 - oppfyller grunnleggende krav til alder, helse, boligforhold, økonomi,andel og ekteskapets varighet
 - obligatorisk adopsjonsforberedende kurs
 - kartlegge søkerens personlige forutsetninger og egnethet for adopsjon. Godkjenne eller avslå adopsjon. Vedtak kan påklages
- adoptivforelder gis egne tilbud om rådgivning og veiledning i de første årene som adoptivfamilie

- styrke rettighetene til den foreldre som ikke bor sammen med barnet ved stebarnadopsjon, slik at det kun gis adgang til stebarnadopsjon det barnet har en juridisk foreldre og denne er død. Stebarnadopsjon kan gis etter skilsmisse dersom barnet biologiske far er dokumentert ukjent.

BLD ønsker særlig å få innspill på forslagene om endret saksbehandling av søknad om adopsjon og å inndelesaksbehandlingen i faser. Videre ønskes det høringsinstansenes syn på utvalgets forslag til kravene som bør stilles adoptivsøkerne.

Utredning:

Innledningsvis vil Sarpsborg kommune bemerke og si seg enig i at alle bestemmelser om adopsjon av bindende karakter skal nedfelles i lov eller forskrift. Videre er det enighet om at det foretas en språklig endring ved at «til gagn for barnet» endres til «barnets beste» noe som er gjennomgående for all annen lovgivning knyttet til barn.. Vektlegging av barnets samtykke og rett til å bli informert og hørt er vesentlige momenter som bør fremkomme tydelig i enhver lovgivning knyttet til barn og unge. Barnets modenhet bør vektlegges fremfor barnets alder. Barn/unge som av ulike årsaker ikke er i stand til å formidle sitt syn, bør sikres samme rettigheter som andre barn/unge ved at det blir foretatt en sakkyndig vurdering av dette barnets beste.

Forslag om at utredning av adoptivsøkere overføres fra kommunens barneverntjeneste til statens barnevern

Utfra dagens praksis og kommunenes manglende mulighet til å prioritere arbeid knyttet til adoptivsøkere fremfor klientrettede saker, vil kommende adoptivsøkere profitere på at alt arbeid med hensyn til adopsjon blir lagt til statens fagteam. Det statlige barnevernet har ikke tilsvarende arbeidspress som den kommunale barneverntjeneste, ei heller frister å forholde seg til som tilsier at annet arbeid må prioriteres fremfor adoptivsaker. Arbeid med adoptivsøkere som kommunene utfører i dag gjøres uten at det er tilført statlige ressurser.

Ulempen ved at dette arbeidet nå foreslås gitt til det statlige barnevernet, er at kommunene ikke gir får utvidet og tilstrekkelig kunnskap om aktuelle adoptivforeldre, tilsvarende vil adoptivforeldre miste muligheten til å få relevant kunnskap om hva kommunene kan tilby av oppfølging etter fullført adopsjon. Vektlegging av nærmiljøets betydning er et vesentlig moment som er utelatt ved overføring til statens fagteam.

Adopsjonssaker har vært sett på som en god avveksling i en ellers hektisk og belastet hverdag for kommunale barnevernsarbeidere. Dersom det blir tilført nye statlige midler for å utføre oppgavene, vil dette mest sannsynlig medføre at noen kommuner mister verdifull kompetanse ved at enkelte søker seg over til statlige stillinger. I tillegg finnes det mye kompetanse på området i den kommunale barneverntjeneste og spørsmålet en må stille seg er hva er mest rasjonelt. Slik Sarpsborg kommune ser det burde kommunene fått tilført statlige og øremerkede ressurser slik at arbeidet kunne utføres i adoptivsøkerens nærmiljø fremfor at statens fagteam skulle få dette ansvaret. Ved tilførsel av øremerkede midler vil dette arbeidet bli opp-prioritert og små-kommuner kan bli enige om å lage interkommunale ordninger slik at alle adoptivsøkere blir ivaretatt tilfredsstillende.

Dersom forslaget om å overføre saksutredningen til staten blir gjeldene bør staten få et selvstendig og total ansvar for å innhente all dokumentasjon som er nødvendig. En lovendring som påfører kommunene en generell plikt til medvirkning kan medføre at kommunene fortsatt får delansvar for omfattende oppgaver uten at det kompenseres med økte ressurser. Endringer i barnevernloven eller kommunens/statens oppgaver har vist så langt at det statlige barnevernet til enhver tid er gitt nye midler for nye oppgaver, mens kommunene har fått mer oppgaver uten at nye statlige midler er tilført. Dette gjelder tilsvarende på adopsjonsområdet.

Sarpsborg kommune er uenig forslaget. Sarpsborg anbefaler at den kommunale barneverntjeneste opprettholder ansvar for saksbehandlingen knyttet til adoptivsøkere og at statlige midler tilføres kommunene slik at oppgavene blir prioritert. Uavhengig av hvilken instans som skal behandle adopsjonssøknaden mener Sarpsborg kommune at det bør innføre frister for saksbehandlingstid.

Forslag om opprettelse av et regionråd knyttet til hver av de 5 regionene

Opprettelse av 5 regionråd som skal fatte vedtak om adopsjonsgodkjenning ansees å være en bedre løsning enn dagens praksis med et sentralt direktorat som fatter endelig vedtak. Det er positivt at regionsrådet skal være et tillitsverv, bestående av personer med tung sosialfaglig kunnskap og oppnevnt av departementet. Slik Sarpsborg kommune ser det kan dette gjennomføres tilfredsstillende uavhengig om saksbehandling blir videreført i kommunene eller om statens barnevern blir tilkjent ansvaret.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget.

Forslag om opprettelse av et adopsjonsråd

Et nyopprettet adopsjonsråd skal være tilsynsmyndighet overfor regionsrådene og klageinstans for alle vedtak fattet av regionsrådet og vil erstatte dagens ordning med faglig utvalg. En slik uavhengig råd som skal føre kontroll/tilsyn med at lov og forskrift er ivaretatt og barnets beste er synliggjort i det arbeidet som er utført, ansees å være positivt. Erfaring med den praksis som faglig utvalg har vist spesielt overfor norske, svært funksjonshemmende barn og deres rett til å bli adoptert har ikke vært godt nok ivaretatt. Til tross for at foreldre har ønsket bortadoptering før barnets fødsel, har faglig utvalg konkludert med at funksjonshemmet barn ikke har rett til stabil oppvekst hos adoptivforeldre men anbefalt at kommunens barneverntjeneste tilrettelegger for plassering i fosterhjem og på en slik måte at det offentlige ivaretar foreldreansvar. Barnets beste og barnets rett til stabil oppvekst synes ikke å være ivaretatt. Et uhildet adopsjonsråd antas å fremme barnets beste bedre.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget.

Forslag om at søknad om adopsjon behandles i 3 faser

Utvalget foreslår at adoptivforeldre oppfyller og gjennomgår en adopsjonsprosess over tre faser før endelig vedtak om godkjenning foreligger. Grunnleggende krav til adoptivforeldre med hensyn til alder, helse, boligforhold, økonomi, ekteskapets varighet og vandel er essensielt, og er de momenter som kommunens barneverntjeneste vektlegger i dagens ordning med sosialrapport. Forslag til fase 1 ansees å være i samsvar med dagens praksis. Sarpsborg kommune er enig i at det i større grad bør fokuseres på adoptivforeldrenes personlige egenskaper og evne til å ta imot et adoptivbarn. Et adoptivbarn har med seg ulik bagasje og adoptivforeldre bør på forhånd settes i stand til å mestre de mulige utfordringer barnet kan bringe inn i hverdagen. Et obligatorisk adopsjonsforeberedende kurs, fase 2 og kartlegging av egnethet i fase 3, synes å ivareta dette. Opplæring i fase 2 bør, uavhengig av hvilket nivå som er gitt saksansvar for adoptivprosessen, gis av statens fagteam og kan samordnes med den opplæringen som i dag gis til fosterforeldre via statlig fosterhjemstjeneste.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget.

Forslag om å gi adoptivfamilier egne tilbud om rådgivning og veiledning

Utvalget foreslår at adoptivforeldre bør tilbys ekstra oppfølging de første årene etter en adopsjon. Kommunal erfaring tilsier at særskilt oppfølging bør gis i forhold til barnets tilpassing og de særskilte utfordringene adoptivforeldre opplever, og bør gis av kommunale tjenester. Den generelle oppfølging de første årene etter en adopsjon kan ivaretas i små grupper i regi av kommunens helsesøstertjeneste, statens fosterhjemstjeneste eller på tvers i forhold til de ulike adopsjonsforeningene. Ressurser til å gjennomføre veiledningskurs bør sikres via statlige midler.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget.

Stebarns adopsjon

Utvalget foreslår å styrke rettighetene til den foreldre som ikke bor sammen med barnet ved stebarnadopsjon, slik at det kun gis adgang til stebarnadopsjon det barnet har en juridisk foreldre og denne er død. Videre foreslås det at stebarnadopsjon kan gis etter skilsmisse dersom barnet biologiske far er dokumentert ukjent.

Dette forslaget styrker barnets rett til biologisk tilknytning uavhengig om barnet har kontakt med sine biologiske foreldre. Det kan synes som om barnets beste ikke alltid blir utslagsgivende i dette spørsmålet men heller foreldrenes rett til å beholde foreldreansvar for barnet sitt. Sarpsborg kommune er enig i at det

skal være tungtveiende grunner til at et barn skal gis anledning til å bli adoptert av sin steforeldre, og at det er barnets beste og barnets rett til stabil oppvekst som skal vektlegges. Forelder som har utført straffbare handlinger direkte overfor et barn bør alltid fratras foreldreansvar og barnet bør da sikres mulighet til at det kan åpnes opp for stebarnadopsjon der det er aktuelt.

Sarpsborg kommune er delvis enig i forslaget, men barnets beste bør være utslagsgivende for når stebarnadopsjon aktualiseres.

Fosterbarnadopsjon

Utvalget foreslår at fosterbarnadopsjon utredes av den kommunale barneverntjeneste i forbindelse med sak til fylkesnemnda etter barnevernloven, og samtidig presiseres det at Bufetat særlig skal kontrollere de formelle sidene ved en adopsjonssak og særlig om det foreligger samtykke fra foreldre. Det foreslås videre at adopsjonsmyndigheten gis ansvar for å informere og å veilede biologiske foreldre, og når samtykke til adopsjon foreligger må dette skje ved personlig fremmøte hos adopsjonsmyndigheten.

Sarpsborg kommune anser at dette forslaget skaper tvil om kommunens barneverntjeneste og fylkesnemnda fatter vedtak i tråd med barnevernloven og til barnets beste, og mener at denne kontrollfunksjonen som da blir gitt til statens barnevern ikke er i tråd med barnevernlovens bestemmelser. I de saker hvor barneverntjenesten fremme sak om adopsjon, må det forventes at barnevernet dokumenterer det som er nødvendig, og at fylkesnemnda kvalitetsikrer og kontrollerer at tiltaket er i tråd med til enhver tid gjeldende lovverk. I tillegg har departementet uttalt at det i nær fremtid skal utarbeides en veiledning/forskrift knyttet til adopsjon av fosterbarn. Denne forskriften bør presisere de forventninger som ligger til den kommunale barneverntjeneste før forslag om adopsjon blir fremmet for fylkesnemnda.

Utvalget foreslår at det bør stilles krav om minst 5 års oppfostringstid før fostebarnadopsjon. Sarpsborg kommune anser at oppfostringstid må sees i sammenheng med barnets alder og tilknytning til fosterhjemmet og tilknytning til biologiske foreldre og ikke antall år plasseringen har vedvart.

Sarpsborg kommune er uenig i forslaget om at Bufetat skal ha en rolle i forhold til fosterbarnadopsjon og krav til 5 års oppfostringstid.

Miljømessige konsekvenser:

Ingen

Økonomiske konsekvenser:

Dersom kommunene opprettholder ansvar for saksutredningen, er kommunene avhengig av at det avsettes øremerkede statlige midler slik at arbeidet til enhver tid blir prioritert i kommunene.

Ved overføring av saksutredning til det statlige barnevernet, forventes det at de restoppgavene, som da gjenstår til den kommunale barneverntjeneste, er av så lite omfattende karakter at oppgaver kan gjøres av ikke sosialfaglige personer. Dersom kommunale oppgaver ikke spesifiseres, og det forventes delutredningsoppgaver, bør statlige økonomiske ressurser tilføres kommunene slik at sosialfaglige stillinger kan opprettes.

Rådmannens innstilling:

Merknadene slik de fremkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse. Ovennevnte høringsuttalelse sendes barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Behandling i Komité for oppvekst 21.04.2010

Følgende representanter hadde ordet i saken:

Kai Roger Hagen (FRP), Ann Karin Aarvik (KRF)

Votering:

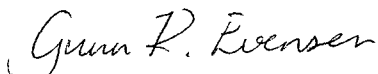
Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Komité for oppveksts vedtak:

Merknadene slik de fremkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse. Ovennevnte høringsuttalelse sendes barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Rett utskrift

Dato: 27.04.2010

Gunn K. Evensen

komit sekret r